

INSTITUTIONEN FÖR JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Box 710
405 30 Göteborg

Kulturdepartementet
Ku2016/00533/MF
Remissvar

Remissvar: Rapport från Myndigheten för press, radio och tv om evenemangslista, Ku2016/00533/MF

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) har av Göteborgs universitet beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad rapport.

Rapporten lämnar förslag till en lista över evenemang ”som är av särskild vikt för det svenska samhället” och som en ”väsentlig del av allmänheten skall ha möjlighet att se i fri TV”. Myndigheten föreslår att minst 90 procent av tv-befolkningen skall ha tillgång till programtjänsten som evenemanget sänds i, eller om det vid en given tidpunkt är färre än två företag som når 90 procents täckning så är kravet uppfyllt genom en täckning på 85 procent. Med fri tv avses de programtjänster som okrypterat kan tas emot av svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät.

Synpunkter

Utredningen

Den analys som genomförs, särskilt genom de goda möjligheter det finns att ta del av synpunkter som inhämtats från berörda intressenter, ger en god bakgrund till det problem, de definitioner och avvägningar som myndigheten har i uppdrag att ta ställning till.

Myndighetens förslag

Förslag 1. Myndigheten definierar ”en väsentlig del av allmänheten” som att minst 90 procent av tv-befolkningen har tillgång till programtjänsten; 85 procent om det vid en given tidpunkt är färre än två programföretag som når 90 procent.

Det som definierar TV-befolkningen är avgörande för hur ”en väsentlig del av allmänheten” bestäms. Myndigheten förslag innebär att ”upplevd tillgång” (inte något av de två andra alternativ som står till buds; teknisk eller faktisk tillgång) ligger till grund för en bestämning av hur stor andel av tv-befolkningen som en programtjänst täcker. Det skäl som främst anförs för valet av mätmetod är att MMS regelbundet genomför en sådan mätning baserad på ett slumpmässigt urval telefonintervjuer.

Mot förslaget kan åtminstone två invändningar göras. Att utgå ifrån tv-befolkningen (här definierat som linjärt tittande i ”TV-apparater”) framstår som otidsenligt och tar inte höjd för tv-tittandets snabba förändring, bl a genom online-tjänster. (När det gäller OS är det exempelvis först med OS 2026 som en föreskrift kan bli aktuell). Det föränderliga TV-landskapet illustreras också av att myndigheten i sitt förslag tvingas laborera med två alternativa procentsatser.

Den främsta invändningen gäller dock valet av ”upplevd tillgång” som mätmetod för att fastställa en tv-kanals räckvidd; det kriterium som alltså är helt avgörande för om konkurrerande programföretag kan komma ifråga för att sända listade evenemang. Det är knappast tillfredställande att något så avgörande, med så stora konsekvenser för programföretagen, fastställs av ett subjektivt baserat kriterium framtaget genom ett slumpmässigt urval av telefonintervjuer (särskilt när det finns bättre alternativ). Det ger utrymme för osäkerhet, men inte minst, och allvarligare, ett betydande mått av rättsosäkerhet.

Förslag 2. Myndigheten avser med fri TV de programtjänster som okrypterat kan tas emot av den svenska allmänheten utan extra betalning utöver licensavgift och i förekommande fall grundanslutningsavgift till ett kabelnät eller motsvarande.

Om vi bortser ifrån den grundläggande vagheten i författningstexternas begrepp fri TV så kan på andra grunder invändningar göras mot att fri TV i förekommande fall kan avse programtjänster med grundanslutningsavgift.

Invändningen gäller inte att en tjänst (med grundanslutningsavgift) kan räknas som fri TV utan att det ger upphov till skilda tolkningar (och därmed problem i tillämpningen) av vad som skall räknas som, eller ingå i en grundanslutningsavgift. De varierande uppfattningarna framgår inte minst av de olika beteckningar som används i rapporten (bland annat grundabonnemang, grundpris, baspaket, kanalpaket). Olika operatörer har uppenbart olika uppfattningar om vad som utgör en *grundanslutningsavgift*, vilket sannolikt ger upphov till tolkningstvister (och trixande från operatörernas sida), men också risker för godtycke i tillämpningarna. Problemet skall inte överdrivas, men återigen är det något som leder till rättsosäkerhet.

Förslag 3. Myndigheten har i uppgift att ge förslag till en sk evenemangslista. Vi har inga invändningar mot myndighetens förslag på *valet* av evenemang, mera än den allmänna synpunkten att de nio idrottsevenemangen och det årligt återkommande festevenemanget i bokstavlig mening knappast kan anses vara ”av särskild vikt för det svenska samhället”.

Myndigheten har (i strikt mening) inte i uppdrag att ge förslag till om en evenemangslista *bör* införas. Men som framgått av tidigare synpunkter riskerar ett införande av en evenemangslista med utgångspunkt ifrån de föreskrifter som myndigheten föreslår när det gäller ”vad som är en väsentlig del av allmänheten” och ”vad som är fri TV” att vara rättsosäkra i sina tillämpningar.

Ett införande av en evenemangslista förefaller därför orsaka betydligt mer problem än den eventuellt skulle lösa.

Konsekvenser.

I rapporten redovisas synpunkter från berörda intressenter på vilka konsekvenser myndighetens förslag skulle medföra. Det är enbart direkta konsekvenser av införandet av en evenemangslista som berörs; inte vilka långsiktiga effekter en evenemangslista skulle kunna få för svenskt TV-utbud.

När det gäller konsekvenserna för public service uttrycker SVT en allmän positiv inställning. Även om SVT inte bedömer att rättighetskostnaderna (i framtiden) nödvändigtvis skulle bli lägre om en evenemangslista införs utan vinsten skulle enligt SVT i första hand bli att ”färre utestängs” från att ta del av de listade idrottsevenemangen.

Det är något förvånande att kostnaderna för att producera evenemangen inte berörs (i rapporten). Kostnaderna för att producera ett OS torde vara lika stora för ett programföretag som rättighetskostnaderna.

Om införandet av en evenemangslista skulle införas skulle det underlätta för SVT att få sändningsrättigheter för stora idrottsevenemang (vilket väl är den uttalade tanken med en evenemangslista). En indirekt och långsiktig effekt av en evenemangslista kan därför bli en ökad satsning på sport och därmed ökade kostnader (rättighetskostnader och produktionskostnader).

Sportens primat kan därmed komma att stå i motsättning till satsningar på nyheter, svensk drama, barnprogram och andra centrala programområden. Sett i övergripande public serviceperspektiv framstår det därför inte som självklart att public service begränsade resurser skall gå till att sända allt dyrare idrottsevenemang.

En samlad bedömning talar därför för att det inte finns något behov av en särskild evenemangslista.

Yttrandet har utarbetats av professor Kent Asp vid institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet.

Med vänliga hälsningar

Ulla Sättereie, Prefekt JMG